

Vergaderjaar 2024–2025

24 077

Drugbeleid

Nr. 553

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 maart 2025

Naar aanleiding van het mediabericht «*Orrust in cannabiswereld: coffeeshops vrezen dat wietproef mislukt*», heeft het lid Sneller (D66) afgelopen dinsdag tijdens het mondelinge vragenuur vragen gesteld over de ontwikkelingen en voortgang van het Experiment gesloten coffeeshopketen (hierna: experiment). Ook hebben andere leden vervolgvragen gesteld. In antwoord op de vragen heeft de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid uw Kamer aangegeven dat er op 12 maart een bestuurlijk overleg plaatsvond waar onder meer gesproken zou worden over de signalen en zorgen van coffeeshophouders. De Staatssecretaris heeft aangegeven dat wij uw Kamer nader informeren over de vragen die door de leden zijn gesteld met betrekking tot het geproduceerde aanbod van gereguleerde telers, mogelijke uitbreiding en/of beëindiging van het experiment en de intrekking van vergunningen indien deze door telers niet in gebruik worden genomen. Met deze brief doen wij die toezegging gestand.

Besluit start experimenteerfase

In december 2024 hebben wij uw Kamer geïnformeerd dat de volgende fase van het experiment, namelijk de experimenteerfase, van start zal gaan op 7 april 2025.¹ De verwachting was namelijk dat eind januari 2025 met vier telers wordt voldaan aan de gestelde criteria met betrekking tot de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van gereguleerde hennep- en hasjesjproducten.² Verschillende coffeeshophouders hadden aangegeven dat het ook belangrijk is dat zij bij meerdere telers kunnen inkopen en dat zij de ervaren kwaliteit van de gereguleerde hasj nog onvoldoende vinden. Daarom hebben we in december besloten de experimenteerfase te starten

¹ Kamerstuk 24 077, nr. 550.

² Zie de bijlage bij Kamerstuk 24 077, nr. 548.

op 7 april 2025. Dan zijn in plaats van vier, zeven telers gereed om te leveren.

Signalen coffeeshophouders

De afgelopen weken hebben meerdere coffeeshophouders aangegeven niet tevreden te zijn met het huidige aanbod van gereguleerde hennep- en hasjiesj. Aangegeven wordt dat er onvoldoende goede soorten hennep en hasjiesj door de gereguleerde telers worden geproduceerd, dat de kwaliteit van gereguleerde hasjiesj onvoldoende is en dat producten vaak zijn uitverkocht waardoor er geen bestendige levering plaatsvindt. Om deze redenen geven coffeeshophouders aan zorgen te hebben over de start van de experimenteerfase op 7 april, aangezien vanaf die dag alleen nog gereguleerde hennep en hasjiesj in de coffeeshop aanwezig mogen zijn en verkocht mogen worden.

Naar aanleiding van deze signalen hebben onze ministeries meerdere overleggen gevoerd met telers en met coffeeshophouders. Met de telers is hun voortgang besproken en zijn de signalen van de coffeeshophouders gedeeld en getoetst. Ook is door middel van het ophalen van de productiecijfers uit het track & trace-systeem en productieprognoses geanalyseerd of vooralsnog aan de startcriteria wordt voldaan. Daarnaast is opnieuw een vragenlijst uitgezet onder coffeeshophouders over hun ervaringen met betrekking tot het gereguleerde aanbod.

Uitkomst monitoring

Uit de huidige monitoring blijkt opnieuw dat op 7 april naar verwachting wordt voldaan aan de startcriteria met betrekking tot de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van gereguleerde producten. Op dit moment zijn zeven telers in productie, waarvan zes telers leveren aan de coffeeshops in de deelnemende gemeenten. Daarvan produceren op dit moment vijf telers in meer of mindere mate hasjiesj. Op 7 april leveren zeven telers aan de coffeeshops, waarvan één zich in eerste instantie enkel zal gaan focussen op hasjiesj. De overige drie telers zullen later dit jaar starten met de productie en de levering. In totaal zullen zeven van de tien telers voorlopig ook hasjiesj produceren. Dit kan in de toekomst nog wijzigen, aangezien telers inspelen op de vraag vanuit de markt. Wij verwachten dat tien telers voldoende zijn om te voorzien in de vraag van coffeeshophouders in de deelnemende gemeenten. Het experiment wordt dan ook niet uitgebreid met meer telers.

Het lid Michon-Derkzen (VVD) vroeg tijdens het mondelinge vragenuur wanneer vergunningen kunnen worden ingetrokken als een teler niet levert. In reactie hierop kunnen wij het volgende mededelen. In augustus 2024 is bij vijf telers een ingebruiknameplicht in hun aanwijzing opgenomen. Voor deze telers geldt dat zij voor 6 mei 2025 moeten zijn gestart met de teelt. De aanwijzing kan worden ingetrokken wanneer deze telers niet aan de eis kunnen voldoen. Op basis van de voortgangsgesprekken met deze telers is de verwachting dat aan de ingebruiknameplicht wordt voldaan.

De productie bij de telers is sinds de bekendmaking van de startdatum toegenomen en neemt nog steeds toe. Op dit moment wordt al voldaan aan het kwantiteitscriterium met betrekking tot hennep. De productie van de hasjiesj voldoet momenteel nog niet aan het kwantiteitscriterium, maar voldoet naar verwachting wel op 7 april 2025. Daarmee is er voldoende hennep en hasjiesj om de coffeeshops in de deelnemende gemeenten te kunnen bevoorraden. Ook wordt voldaan aan de criteria met betrekking tot de kwaliteit en diversiteit.

Uit de uitkomsten van de vragenlijst onder coffeeshophouders wordt duidelijk dat de *ervaren* kwaliteit van hasjesj vooralsnog onvoldoende wordt bevonden door coffeeshophouders. De gereguleerde hasjesj verschilt in product met de illegale hasjesj die momenteel in coffeeshops wordt verkocht, omdat de illegale hasjesj veelal afkomstig is uit Marokko en onder andere klimaatomstandigheden wordt geproduceerd. Het is dan ook niet te verwachten dat de gereguleerde hasjesj dezelfde kenmerken zal hebben als illegale hasjesj. Over het algemeen worden de henneproducten wel voldoende bevonden. Wel wordt aangegeven dat goed verkopende soorten vaak zijn uitverkocht. Dit komt overeen met de eerdere signalen van coffeeshophouders.

Bestuurlijk overleg 12 maart en vervolg experiment

Afgelopen 12 maart vond er een bestuurlijk overleg plaats met de burgemeesters van de deelnemende en teeltgemeenten. Gezamenlijk is gesproken over de uitkomst van deze monitoring en de zorgen die er zijn met betrekking tot het huidige aanbod. In het bestuurlijk overleg worden de zorgen van de coffeeshophouders, met name ten aanzien van de hasjesj, gedeeld. Indien het aanbod van onvoldoende kwaliteit is, kan dit mogelijk leiden tot (illegale) straathandel. Er is consensus dat de start van de experimenteerfase niet zonder slag of stoot zal verlopen, omdat er een kunstmatige nieuwe markt wordt geopend die evenwel niet te vergelijken is met andere markten. Tegelijkertijd wordt ook het belang om te starten met de experimenteerfase onderstreept. Bovendien is de verwachting dat vraag en aanbod zich pas volledig op elkaar kunnen afstellen zodra de experimenteerfase is gestart. Zolang de huidige overgangsfase voortduurt, kunnen coffeeshops zowel gereguleerde als illegale hennep en hasjesj verkopen en kan de gereguleerde markt zich niet volledig uitkristalliseren.

Gelet hierop en op het feit dat naar verwachting wordt voldaan aan de gestelde criteria, is besloten om de start van de experimenteerfase op 7 april door te laten gaan en het experiment in de huidige vorm voort te zetten. Het doel van het experiment is immers om te bezien of een gesloten keten kan worden gecreëerd en wat hiervan de effecten zijn. De komende vier jaar moet gaan uitwijzen of een gereguleerde markt mogelijk is. Daarbij horen ook mogelijke onvermijdbare effecten bij de start en de lessen die daaruit getrokken kunnen worden.

Tijdens het bestuurlijk overleg is een gezamenlijke afspraak gemaakt om vinger aan de pols te houden. We blijven de productie van telers dan ook monitoren. Daarnaast heeft de Autoriteit Consument & Markt (ACM) op 12 maart aan alle aangewezen telers een toelichting gegeven over marktwerking en regels die gelden met betrekking tot concurrentie en afspraken, met het doel telers hiervan bewust te maken zodat de markt voor gereguleerde hennep en hasjesj zo goed mogelijk kan werken. We blijven verder nauw in contact staan met de burgemeesters om mogelijke problemen als gevolg van het gereguleerde aanbod tijdig te kunnen herkennen en hierop te kunnen anticiperen. In een dergelijke situatie zal in gezamenlijkheid met de burgemeesters worden besproken hoe hiermee om te gaan. Over de aanpak van straathandel zijn eerder afspraken gemaakt tussen politie, Rijk en gemeenten. Indien er sprake is van illegale straathandel kan de politie handhavend optreden en kan het Openbaar Ministerie eventuele strafrechtelijke vervolging instellen. Verder kunnen gemeentelijke toezichthouders, indien dit is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening, handhaven op het verbod op straathandel en op eventuele samscholingsverboden of gebiedsontzeggingen.

Wij realiseren ons dat de zorgen van coffeeshophouders hiermee niet zijn weggenomen. Daarom faciliteren onze ministeries op 26 maart een bijeenkomst voor telers, coffeeshophouders en de deelnemende gemeenten met als doel om telers en coffeeshophouders bij elkaar te brengen en ervaringen te delen. In antwoord op de vraag van het lid Sneller (D66) tijdens het mondelinge vragenuur hoe straathandel kan worden voorkomen dienen coffeeshophouders en telers namelijk vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. De bijeenkomst kan daarbij helpen.

In antwoord op de vragen gesteld door de leden Claassen (PVV) en Krul (CDA) tijdens het mondelinge vragenuur, zijn wij nu niet voornemens om het experiment te beëindigen. In de Wet Experiment gesloten coffeeshopketen is vastgelegd dat de experimenteefase minimaal 4 en maximaal 5,5 jaar duurt. In die periode wordt onderzocht of het mogelijk is om een gesloten coffeeshopketen te realiseren en wat de effecten daarvan zijn. Daarna wordt het experiment afgebouwd. Het past bij de beginselen van behoorlijk bestuur en een betrouwbare overheid om uit te voeren wat in de aangenomen wet is opgenomen. Het voortijdig beëindigen vraagt om een intrekkingwet. In dat geval zullen telers en coffeeshophouders financieel gecompenseerd moeten worden voor de hoge kosten die zijn gemaakt. Tot slot kunnen de mogelijkheden van een gesloten coffeeshopketen en de effecten daarvan minder goed in kaart worden gebracht wanneer het experiment voortijdig wordt beëindigd. Het experiment kan in geval van spoed en op verzoek van de burgemeester(s) in een of meerdere specifieke gemeenten worden beëindigd indien aanhoudende ernstige problemen voor de veiligheid of openbare orde plaatsvinden.

De afgelopen jaren is met name door burgemeesters aangegeven dat de inrichting van de huidige coffeeshopketen problemen oplevert voor de openbare orde en veiligheid, de volksgezondheid en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. In november 2015 verscheen van de bestuurlijk werkgroep cannabisbeleid van de VNG het rapport «Het failliet van het gedogen», waarin werd gepleit voor een vernieuwd softdrugsbeleid. De inzichten die we opdoen tijdens dit experiment zullen worden gebruikt voor de vormgeving van toekomstig softdrugsbeleid.

Wij blijven uw Kamer op de hoogte houden van ontwikkelingen binnen het experiment.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans